

Hamar kommune
postmottak@hamar.kommune.no

Vår ref: 002/18

Deres ref: Miguel da Luz 140/A20/74319/17

Hamar, 25.01.2018

Høringsinnspill – Oppvekstplan 2018-2025

Takk for invitasjonen til høring til Hamar kommunes temaplan for oppvekst. Hedmark og Oppland musikkråd er musikklivets paraply- og interesseorganisasjon, og i tillegg regionalt ledd av Musikkens studieforbund. Våre interesser går derfor spesielt på skolens funksjon som arena for opplæring og formidling for den delen av kulturlivet som bruker skolens lokaler etter ordinær skoletid. Rådet har siden 1997 deltatt i flere skole- og kulturhusprosjekter¹, både for å legge til rette for god, lokal brukermedvirkning, og som konsulent for å optimalisere romprogram og for å sikre egnede lydforhold. I tillegg har vi siden 2011 målt akustikk i en hel rekke skole- og kulturlokaler over hele landet.

Vår erfaring er at mange skolebyggprosjekter ikke tar tilstrekkelig hensyn til lydforholdene i undervisnings- og flerbrukslokaler, og at det bygges inn konflikter i romprogram når mange funksjoner møtes i ett og samme areal. Det er forhold som både hindrer god og effektiv sambruk mellom skole og det lokale kulturlivet, og som i noen tilfeller koster mye å rette på.

Vi vil derfor komme med en uttalelse spesielt til planens

kap 3.7 Fysiske infrastrukturer i arbeids- og læringsmiljø.

Planen understreker at «byggene er samfunnsarenaer hvor mange viktige aktiviteter finner sted» og at «byggene er nærmiljøanlegg for både idretts- og kulturaktiviteter». Vårt innspill går på å kvalitetssikre at disse funksjonene ivaretas både ved nybygg og ved rehabiliteringer av eksisterende skolebygg. I planen understrekes viktigheten av gode lysforhold og frisk luft, mens lydforholdene ikke omtales. Merk at støy/lydforhold er nedfelt i en egen forskrift om Miljørettet helsevern i skoler og barnehager (se sluttnote).

Felles utgangspunkt

Ethvert undervisnings-, flerbruks- og fellesareal på en skole er et rom for formidling av tale, beskjeder og to-veis kommunikasjon mellom lærer og elever. Dårlige lydforhold er med på å redusere taletydeligheten og kan hindre god kommunikasjon, samt bidra til å øke støybelastningene for alle parter. Å oppnå gode lydforhold for alle bruksområder i et og samme rom er ikke mulig - men ved bevisste valg og prioriteringer koblet til hvilket bruksområde det aktuelle rommet prosjekteres for - kan mye gjøres riktig. Grunnlaget for slike prioriteringer er nødvendig å etablere i prosess, der både skolen, kommunen og lokalt kulturliv involveres tidlig.

Vi vil derfor foreslå et tillegg til kap 3.7. som kan kvalitetssikre kommunens bestilling, og som vil sikre egnede lydforhold. Dette vil komme både undervisningen, elevene og nærmiljøanleggsfunksjonene for idrett og kultur til gode. Vi viser til at dette har andre kommuner gjennomført, blant annet Oslo, der skolens funksjon som arena for lokale kulturaktiviteter og for DKS-forestillinger ivaretas i FKOK (Felles kravspesifikasjon for Oslo kommune), se: <https://www.oslo.kommune.no/politikk-og-administrasjon/for-leverandorer-til-oslo-kommune/standard-kravspesifikasjoner/>

¹ Noen eksempler på nybygg og ombygginger vi har vært involvert i:

Alvdal barneskole og kultursal, Fyrverkeriet kulturskole, Vestre Toten, Gausdal samfunnshus, Grefsen- skole og kulturstasjon, Oslo, Hadeland kultursal, Hamar kulturhus, Jevnaker kulturskole, Kongsvinger ungdomsskole, Lesja kulturhus og kulturskole, Stenby skole/Espa kulturhus, Stange, Terningen Arena, flerbrukshall, Elverum og Åmot kulturhus.

Hedmark og Oppland musikkråd foreslår derfor dette tillegget i kap 3,7 i planen:

Sikring av gode lydforhold

Ved prosjektering av nybygg og rehabiliteringer skal disse standardene for lydforhold og dimensjonering av rom legges til grunn, og rådgivende ingeniører (RIAKU) kobles på allerede ved utforming av romprogrammet.

1. **NS8175:2012 «Lydforhold i bygninger – Lydklasser for ulike bygningstyper»**
legges til grunn for prosjekteringen av undervisningsrom, aulaer, gymsaler og fellesarealer.
 2. **NS8178:2014 «Akustiske kriterier for rom og lokaler til musikkutøvelse»**
legges til grunn for dimensjonering og prosjektering av alle lokaler der musikk inngår som ett av bruksområdene, og i dedikerte musikkrom (som f eks ensemblerom til kulturskolebruk).
 3. **Musikkrådet og idrettsrådet i kommunen**
forespørres om det lokale kulturlivets behov for egnede lokaler for å sikre et romprogram som er tilpasset den aktuelle skolens funksjon som nærmiljøanlegg og lokal kulturarena.
-

Hedmark og Oppland musikkråd stiller gjerne opp med vår kompetanse i kommende prosjekter

Vi viser ellers til Norsk musikkråds normer og anbefalinger for lokaler til musikkformål som et grunnlag for våre innspill i slike prosesser. Disse normene oppdateres årlig, og kan lastes ned fra www.musikklokaler.no.

Med vennlig hilsen

Trond Eklund Johansen
daglig leder

Informative vedlegg:

1 – Presentasjon av NS 8178 (fra Standard Norge v/liris Turunen-Rindel)

2 – Norsk musikkråds normer og anbefalinger for lokaler til musikkformål (revideres årlig)

Sluttnote:

<http://www.skoledata.net/Kommune/Veiled/Shd/mhbs3d.htm> Veiledning til § 21

Generelt

Støy er definert som uønsket lyd. I det ligger det at individuelle forskjeller kan være avgjørende for om man har et støyproblem eller ikke. Støy oppleves som slitsom, og kan derfor medvirke til stress og helseplager over tid, selv om støyen i seg selv ikke er så høy at den gir hørselsskade. Forskning bekrefter at støy er et økende helseproblem, og støy fra omgivelsene som man ikke har noen kontroll med, oppleves som ekstra belastende.

Støy virker bl.a. negativt inn på barns konsentrasjons- og yteevne, og kan forsinke problemløsning og læring. Den forstyrrer kommunikasjon og delaktighet i sosiale sammenhenger. En bør ta hensyn til at skoler og barnehager er virksomheter som er avhengig av lavt støynivå av hensyn til den pedagogiske virksomheten som skal utøves. På den annen side kan aktiviteter ved virksomheten være svært støyproduserende (barnehagebarn i lek og skolebarn i kroppsøving). Det er naturlig at disse forholdene vurderes samlet, slik at virksomhetens egne aktiviteter ikke virker som motsetninger til hverandre. Ut fra dette må plassering av utearealer/friområder planlegges i forhold til undervisningsrom/arbeidsrom på skoler og soveavdeling i barnehager.

Støyforebyggende strategi

For å hindre at støyproblemer oppstår, er det nødvendig å angripe problemene i forkant, dvs i forbindelse med planlegging av ny arealbruk, ved nybygging, nyetableringer mm. Helsetjenesten må aktivt være premissgiver i arealplaner og byggeplaner og ikke bare vurdere klager etter at skaden har oppstått. «Støyhåndbok for saksbehandling i kommunene» inneholder mye nyttig informasjon.